

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 8C/9/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119204149
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Jaselský
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2020:8119204149.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom, JUDr. Jozefom Jaselským, v právnej veci žalobcov: X/ X. F., K.. X.X.XXXX, O. Q. XXX, XXX XX, X/ X. F., K.. XX.X.XXXX, O. Q. XXX, XXX XX, X/ E.A. F., K.. XX.X.XXXX, O. Q. XXX, XXX XX, X/ U. F., K.. X.X.XXXX, O. Q. XXX, XXX XX, X/ Q. F., K.. XX.X.XXXX, O. Q. XXX, XXX XX, X/ V. F.Á., K.. XX.X.XXXX, O. Q. XXX, XXX XX, X/ Q. F., K.. XX.X.XXXX, O. Q. XXX, XXX XX, X/ P. F., K.. XX.XX.XXXX, O. Q. XXX, XXX XX, X/ X. F., K.. XX.X.XXXX, O. Q. XXX, XXX XX, právne zastúpených: Mgr. Ernest Vokál, advokát so sídlom Hlavná 61, 080 01 Prešov, proti žalovaným: 1/ A. O., K.. XX.X.XXXX, O. Q. XXX, XXX XX, právne zastúpeného: Mgr. Oto Saloky, advokát so sídlom Hlavná 94, 080 01 Prešov, 2/ Generali Poistovňa, a.s., Lamačská cesta 3/A, 841 04 Bratislava, IČO: 35 709 332, právne zastúpeného: MST PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Laurinská 3, 811 01 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

rozhodol:

I. Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 2.000,- € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému žalovanému povinnosť plniť.

II. Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni v 2. rade sumu 5.000,- € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému žalovanému povinnosť plniť.

III. Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi v 3. rade sumu 3.000,- € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému žalovanému povinnosť plniť.

IV. Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi v 4. rade sumu 2.000,- € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému žalovanému povinnosť plniť.

V. Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi v 6. rade sumu 4.000,- € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému žalovanému povinnosť plniť.

VI. Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi v 7. rade sumu 4.000,- € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému žalovanému povinnosť plniť.

VII. Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi v 8. rade sumu 4.000,- € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému žalovanému povinnosť plniť.

VIII. Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi v 9. rade sumu 5.000,- € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému žalovanému povinnosť plniť.

IX. Žalobu žalobcu v 5. rade z a m i e t a.

X. Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcom v 1. až 4. rade a 6. až 9. rade trovy konania v rozsahu 100 %.

XI. Žalovaným v 1. a 2. rade náhradu trov konania voči žalobcovi v 5. rade n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia 1/ až 9/ sa svojou žalobou doručenu súdu dňa 28.2.2019 domáhali voči žalovaným 1/ a 2/ rade náhrady nemajetkovej ujmy.

2. Žalobcovia svoju žalobu odôvodnili tým, že dňa 24.6.2016 v čase asi o 20.10 hod. žalovaný 1/ viedol po ceste H. v smere od obce Q. na obec Š. W., okr. V., osobné motorové vozidlo zn. Škoda Felícia, A.:V.-XXXCF v rozpore s ustanovením § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 8/2009 o cestnej premávke, keď vedeniu vozidla na rovnom prehľadnom úseku cesty nevenoval pozornosť, kde bola obmedzená rýchlosť jazdy dopravnou značkou B31 a na 50 km/hod., vedenie vozidla nezvládol, s týmto bez brzdnej stopy prešiel na ľavú stranu cesty, t.j. do protismeru, vletel do priekopy a pretočil sa na strechu pričom spolujazdec X. F., K.. XX.X.XXXX utrpel zlomeninu krčnej chrbtice s pomliaždením a prerušením krčnej miechy, ktorému zraneniu dňa 20.7.2016 vo FNsP Prešov podľahol. Žalovaný 1/ bol za predmetný skutok právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 1T/138/2016 zo dňa 30.12.2016.

3. Žalovaný 1/ svojím protiprávnym konaním zasiahol do rodinného života celej rodiny, keďže byť spolu, je pre deti a súrodencov základným prvkom rodinného života. Smrť milovaného otca a brata hlboko zasiahla do života žalobcov náhle a nečakane. Stratu blízkej osoby nič nemôže nahradiť a po nečakanej smrti nebohého prežívajú žalobcovia nielen pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale aj stratili s ním možnosť viesť súkromný život odo dňa jeho smrti. Medzi žalobcami a nebohým bol silný citový vzťah keďže spolu bývali v jednej domácnosti. Smrť milovaného otca a brata žalobcov nastala nepochybne v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného v 1.rade. Následkom uvedeného konania žalovaného v 1. rade je zásah do nemajetkovej sféry žalobcov, a to vo forme nemajetkovej ujmy.

4. Žalovaný 2/ je pasívne legitimovaný, nakoľko vystupuje v predmetnom konaní ako poisťovateľ, ktorý uzatvoril so žalovaným 1/ Zmluvu o poistení zodpovednosti č. 2401542252 a v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení č. 381/2001 Z.z. je preto povinný uhradiť za žalovaného v 1. rade škodu, ktorú spôsobil svojím konaním žalobcom.

5. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení navrhol žalobu vo vzťahu k nemu zamietnuť.

6. Žalovaný 1/ uviedol, že si je vedomý zodpovednosti za smrť poškodeného X. F., ktorá nastala následkom autonehody zo dňa XX.X.XXXX, ktorú žalovaný 1/ zavinil, a za ktorý skutok bol uznaný vinným a potrestaný rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 1T/138/2016 zo dňa 30.12.2016. Žalovaný 1/ svoje zlyhanie oľutoval, prijal zaň trest a je si vedomý aj zásahu do osobnostnej sféry žalobcov ako blízkych príbuzných nebohého, do ich práva na rodinný život, nepopiera, že k tomuto zásahu skutočne došlo. Do úvahy je potrebné vziať aj skutočnosť, že X. F. nebol v čase nehody pripútaný bezpečnostným pásom a teda je daná miera jeho spoluzavinenia na škodlivom následku, čo je dôvodom na zníženie uvažovanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalovaný 1/ sa tiež po smrti X. F. ospravedlnil pozostalým, a tiež sa snažil pomôcť pozostalej družke U. F. a pozostalým deťom, aj tým, že prostredníctvom svojho otca prispel na pohreb sumou 300,- €. Nebohý bol odsúdený pre prečin usmrtenia vlastného dieťaťa a pre prečin zanedbania povinnej výživy. U. F., matka pozostalých detí X. F., bola pozbavená rodičovských práv. V tejto súvislosti je potrebné posudzovať závažnosť spôsobenej ujmy. Okrem toho žalobcovia ani netvrdia, či sa museli podrobiť aj nejakej liečbe. Žalovaný

1/ pracuje za minimálny mzdový nárok, a plnenie požadované žalobcami by preňho bolo likvidačné. Účelom povinného zmluvného poistenia je, aby za žalovaného v 1/ plnila poisťovňa.

7. Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení navrhol vo vzťahu k nemu žalobu zamietnuť.

8. Žalovaný 2/ uviedol, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do súkromného a rodinného života pozostalých, ku ktorému dochádza usmrtením pri dopravnej nehode nespadá do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia, pričom poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.4.2011 sp. zn. 4 Cdo 168/2009, rozhodnutie Najvyššieho súdu zo dňa 31.3.2016 sp. zn. 3 Cdo 301/2012.

9. Žalovaný 2/ uviedol, že ak sa mieni nemajetková ujma posudzovať ako škoda v zmysle extenzívneho výkladu pojmu škoda na zdraví, tak aj premlčanie tohto nároku sa musí spravovať ustanoveniami Občianskeho zákonníka upravujúcimi premlčanie nároku na náhradu škody. Žalobcovia sa o smrteľnom následku dopravnej nehody dozvedeli dňa 20.7.2016 (deň smrti poškodeného) a teda od tohto dňa začala plynúť aj dvojročná subjektívna premlčacia doba, ktorá uplynula dňa 20.7.2018. Žaloba bola podaná na súd až po jej uplynutí dňa 28.2.2019 a z uvedeného dôvodu žalovaný 2/ vzniesol námietku premlčania, pričom poukázal na rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 8Co/106/2018.

10. Žalovaný 2/ tiež uviedol, že uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy sa javí ako neprimerane vysoká a súd by mal zohľadniť štandardne priznávané sumy po obdobných konaniach.

11. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcov, a tiež listinnými dôkazmi (rozsudok tunajšieho súdu zo dňa 30.12.2016, sp. zn. 1T/138/2016; úmrtný list na č.l. 17; list o prehliadke mŕtveho; rozsudok tunajšieho súdu zo dňa 21.2.2018 sp. zn. 27P/241/2017; rodné listy na čl. 21-23; rozsudok tunajšieho súdu zo dňa 30.10.2017, č.k. 18Ps/17/2017-15; výpis z registra trestov na č.l. 99; rozsudok tunajšieho súdu zo dňa 26.1.2012, č.k. 4T/105/2011-113; trestný rozkaz tunajšieho súdu zo dňa 28.1.2015, č.k. 4T/5/2015-102; rozsudok tunajšieho súdu zo dňa 2.3.2001, sp. zn. 24Nc/623/99; znalecký posudok MUDr. Kamila Mikulu č. 3/2001 M na č.l. 128-131; pracovná zmluva na č.l. 134-136; rodný list na č.l. 147; výpis zo zdravotnej dokumentácie na č.l. 151; výpoveď X. O. v trestnom konaní dňa 18.10.2016; výpoveď žalovaného 1/ v trestnom konaní z 27.6.2016 a z 17.10.2016; znalecký posudok č. 046/16, č. 317/2016 vypracovanom MUDr. Daliborom Kálayom a MUDr. Martinom Kováčom) ako aj ostatným spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

12. Z úmrtného listu vedeného v knihe úmrtí matričného úradu Prešov vo zväzku XX, ročník XXXX, strana XXX, por. č. XXX súd zistil, že X. F., K.. XX.X.XXXX, zomrel dňa XX.X.XXXX.

13. Z rodných listov súd zistil, že žalobcovia 1/ a 4/ sú súrodenci nebohého X. F. a žalobcovia 6/ až 9/ sú deti nebohého.

14. Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 30.12.2016, sp. zn. 1T/138/2016, ktorý nadobudol právoplatnosť toho istého dňa, bol žalovaný 1/ uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h/ Trestného zákona, ktorého sa dopustil tým, že dňa XX.X.XXXX v čase asi o 20.10 hod. ako držiteľ vodičského oprávnenia od XX.X.XXXX viedol po ceste H. v smere od obce Q. K. R. Š. W., R.. V., osobné motorové vozidlo zn. Škoda Felícia, EVČ: V.-XXXCF v rozpore s ustanovením § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 8/2009 o cestnej premávke, keď vedeniu vozidla na rovnom prehladnom úseku cesty nevenoval pozornosť, kde bola obmedzená rýchlosť jazdy dopravnou značkou B31 a na 50 km/hod., vedenie vozidla nezvládol, s týmto bez brzdnéj stopy prešiel na ľavú stranu cesty, t.j. do protismeru, vletel do priekopy a pretočil sa na strechu pričom spolujazdec X. F., K.. XX.X.XXXX utrpel zlomeninu krčnej chrbtice s pomliaždením a prerušením krčnej miechy, ktorému zraneniu dňa 20.7.2016 vo FNsP Prešov podľahol.

15. V konaní nebolo sporné, že žalovaný 1/ rade mal v čase dopravnej nehody uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla so žalovaným 2/.

16. Z rozsudku tunajšieho súdu zo dňa 21.2.2018, č.k. 27P/241/2017-13, súd zistil, že U. F. bola pozbavená rodičovských práv a povinností vo vzťahu mal. deťom - žalobcom 6/ až 9/ a súd ustanovil žalobkyňu 2/ za ich poručníka.

17. Z rozsudku tunajšieho súdu zo dňa 30. 10. 2017, č.k. 28Ps/17/2017-15, súd zistil že žalobcovi 4/ bola za opatrovníka ustanovená žalobkyňa 2/.

18. Zo správy Úradu práce sociálnych vecí a rodiny V., súd zistil, že úrad nevedie spisovú dokumentáciu rodiny X. F. a z jeho strany neboli v uvedenej rodine prijaté žiadne opatrenia sociálnoprávneho ochrany detí a sociálnej kurately. (č.l. 104)

19. Z výsluchu žalobkyne 2/ súd zistil, že s bratom sa mali radi a bývali spolu v jednom dome, v ktorom býval tiež brat U. U. E.. Keď pracovala v zahraničí, posielala mu peniaze na živobytie, keďže on nepracoval, a občas si privyrábal na fuškách. V čase úmrtia X. F. bola v zahraničí tri roky. Nehodu, pri ktorej zomrel jej brat, vnímala ako veľkú tragédiu. Matka detí nebohého brata po jeho smrti dala deti do detského domova, ktoré si neskôr žalobkyňa 2/ vyzdvihla a v súčasnosti sa o ne stará. Brat mal dokopy 6 synov, z ktorých dvaja ostali ešte v detskom domove.

20. Z výsluchu žalobcu 3/ súd zistil, že bol účastníkom nehody a videl brata X. zomierať. Vyrastali spolu a neskôr aj bývali na jednom dvore. Spolu tiež chodili do roboty. Medzi sebou mali veľmi dobré vzťahy a brat mu veľmi chýba. Peniaze za nemajetkovú ujmu by použil na deti nebohého brata, prípadne na jeho hrob.

21. Z výsluchu žalobcu 1/ súd zistil, že býval blízko pri bratovi, s ktorým bol stále, či už v práci alebo mimo nej. Mali dobrý vzťah. Z dôvodu jeho smrti skončil na psychiatrii. Liečil sa síce skôr, avšak po jeho smrti bol častejšie hospitalizovaný. Peniaze použije pre deti, na rekonštrukciu bytových priestorov tak, aby mali svoje vlastné miesto.

22. Z výsluchu žalobcu 9/ súd zistil, že mal 9 rokov keď zomrel jeho otec. S otcom som mal dobrý vzťah, staral sa o neho, nebil ho. Keď mu povedali, že zomrel, bol smutný. K jeho hrobu chodí každý deň.

23. Zo znaleckého posudku č. 3/2001 MUDr. Kamila Mikulu súd zistil, že žalobca 4/ trpí mentálnou retardáciou stredne ťažkého stupňa (oligofrénia - imbecilita)

24. Z výpisu zo zdravotnej dokumentácie žalobcu 1/ poskytnutom Fakultnou nemocnicou s poliklinikou J. A. Reimana Prešov, súd zistil, že žalobca 1/bol prijatý na psychiatrické oddelenie nemocnice celkovo 11 krát a prvýkrát dňa 20.5.2011. Išlo prevažne o krátkodobé pobyty bez motivácie pacienta k liečbe. Dôvodom prvého pobytu bola prítomnosť homocídnych vyhrážok pri nadužívaní alkoholu. Všetky ďalšie pobyty pacienta boli realizované na základe obdobných ťažkostí - pacient nadmerne konzumoval alkohol a v opitosti sa správal agresívne. Vyšetrenie pacienta dňa 22.8.2016, teda krátko po úmrtí brata, bolo prevedené taktiež z dôvodu, agresívneho správania sa pacienta pod vplyvom alkoholu. Pacient minimálne od roku 2011 nadmerne konzumuje alkoholické nápoje a ani opakovanými motiváciami zo strany zdravotného personálu nedošlo u neho k zmene postoja k svojmu správaniu ani liečbe. O skutočnosti, že by sa mal jeho zdravotný stav zhoršiť po úmrtí brata nemá vedomosť. Zdravotné záznamy jasne dokumentujú nadmerné užívanie alkoholu pred smrťou brata, ako aj po nej.

25. Z pracovnej zmluvy súd zistil, že žalovaný je zamestnaný ako pomocný pracovník na stavbe od 1.11.2019 a mesačnou mzdou vo výške 624,- €.

26. Z rodného listu vedeného v knihe narodení matričného úradu V. zväzok XXX, ročník XXXX, strana XXX, por. č. XXX, súd zistil, že žalovanému 1/ sa narodila dcéra dňa XX.X.XXXX.

27. Na základe takto zisteného skutkového stavu súd právne uzatvára:

Podľa ustanovenia článku 8 odseku 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd, publikovaného pod č. 209/1992 Zb., každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Z ustanovenia článku 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach

publikovaného pod č 120/1976 Zb. vyplýva, že nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie a každý má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom.

Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 15 Občianskeho zákonníka, po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

Podľa § 15 zákona č. 381/2001 Z.z., náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

28. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorej je úmrtie blízkej osoby zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (takzvaná postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom. Ide o najbližších príbuzných a to manžel a deti, ak ich niet, o rodičov (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.2.2011 sp. zn. 5 Cdo 265/2009).

29. Strata blízkej osoby je nenapraviteľná, nereparovateľná. Tým je splnená požiadavka § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda právo žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nezdá byť dostačujúce v prípade smrti blízkej osoby v dôsledku konania inej osoby.

30. Základ nároku voči žalovanému 1/, ktorého zodpovednosť za smrť X. F. bola ustálená právoplatným rozsudkom v trestnom konaní, je nepochybne daný. Žalovaný 1/ svojím konaním zasiahol jednak do osobnostných práv zomrelého, konkrétne do jeho práva na život, no zároveň zasiahol aj do osobnostných práv príbuzných po zomrelom a to konkrétne do ich práva na súkromný a rodinný život. Tým je daná aj príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného 1/ a vznikom nemajetkovej ujmy u žalobcov.

31. Súd sa následne zaoberal námietkou žalovaného 2/, že v tomto konaní nie je daná jeho pasívna vecná legitímácia. Žalovaný 2/ mal za to, že nie je pasívne vecne legitimovaný. Poukázala pritom na rozhodnutia NS SR a to sp. zn. 4 Cdo 168/2009 zo dňa 20.4.2011, sp. zn. 3 Cdo 301/2012 zo dňa

31.3.2016, v zmysle ktorých povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda a nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených osôb. S týmto právnym názorom žalovaného 2/ však súd nesúhlasí. S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v ust. § 4 a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ č. C-22/12 (Haasová), v ktorom bol zaujatý záver, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Týmto vnútroštátnym právom je práve Občiansky zákonník, ktorý v ust. § 11 a § 13 priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia blízkej osoby. Aj keď nie je daná jednotnosť rozhodovania súdov v uvedenej právnej veci, súd vychádzal z rozhodovacej činnosti, ustálenej Krajským súdom v Prešove, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky a novšej judikatúry Najvyššieho súdu SR. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 474/2016, zo dňa 17.8.2016, kde sa konštatuje: „Ústavný súd dodáva, že k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby, vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody.“ Podľa uznesenia Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 645/2015, zo dňa 16.12.2015 vo svetle eurokonformného výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení potom platí, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku a preto žalovaný 2/ ako poisťovateľ zodpovednosti za škodu je pasívne vecne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1 veta prvá Zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení vznikla povinnosť uhradiť škodu žalobcom. Rovnako je potrebné poukázať aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 366/2016, zo dňa 16. októbra 2016, z ktorého vyplýva vo vzťahu k pasívnej vecnej legitimácii žalovaného 2/ rovnaký právny záver, ako aj na uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 666//2016, zo dňa 11. októbra 2016 o potrebe implementácie eurokonformného výkladu pojmu škoda. Na záver je potrebné upriamiť pozornosť, že podľa publikovaného rozhodnutia NS SR pod č. R 61/2018 škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Na základe vyššie uvedených rozhodnutí, súd mal v tomto konaní za preukázanú aj pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného 2/, nakoľko nebolo sporné, že žalovaný 1/ mal uzatvorené povinné zmluvné poistenie so žalovaným 2/.

32. Súd sa taktiež zaoberal námietkou žalovaného 2/ o premlčaní nároku žalobcov. Pokiaľ ide o otázku premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, súdna prax je v tejto otázke nejednotná. Podľa rozhodnutia NS ČR sp. zn. 30 Cdo 792/2007 z 28.6.2007 je právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nepremlčateľným nárokom. Naopak v zmysle rozsudku NS SR sp. zn. 278/2007 z 1.11.2008 je uvedené právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje v 3-ročnej premlčacej dobe. V danom prípade k usmrteniu otca, resp. brata žalobcov došlo dňa 20.7.2016, pričom žaloba bola voči žalovaným podaná dňa 28.2.2019, t.j. v rámci doby 3 rokov, a preto ak aj súd vychádza z predpokladu, že uvedené právo sa premlčuje, je potrebné považovať uvedenú námietku žalovaných za nedôvodnú. Súd nesúhlasí s názorom žalovaného 2/ o tom, že nárok žalobcov uplynul v subjektívnej dvojiročnej premlčacej dobe, nakoľko predmetom konania nie je nárok na náhradu škody, ako vyslovene ujmy na majetku. Okrem toho ten istý a nedeliteľný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy sa voči poisťovateľovi nemôže premlčovať v inej premlčacej dobe ako vo žalovanému 1/.

33. K samotnej výške náhrady nemajetkovej ujmy súd uvádza, že pri svojom rozhodovaní sa riadil nasledujúcimi úvahami: Výška náhrady nemajetkovej ujmy závisí od úvahy súdu, pričom je podľa ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka potrebné zohľadniť závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Závažnosť ujmy v rodinnom živote, v súkromnom živote a v citovom prežívaní žalobcov možno posudzovať len z objektívnych hľadísk, pretože nie je reálne možno

a empiricky presne zistiť, kto a ako prežíva smrť blízkej osoby a do akej miery ich táto udalosť zasiahla v citovej oblasti a ako rýchlo a akým spôsobom sú schopní sa s touto udalosťou vyrovnáť alebo čiastočne zmieriť. Je veľmi ťažké sa vžiť do situácie súrodencov a detí, ktoré jedného dňa nečakane prišli o svojho rodiča, resp. do vžiť sa do situácie súrodencov a preto je potrebné vychádzať aj z predstavy o tom, ako by stratu blízkej osoby za rovnakých okolností prežívala každá normálna osoba.

34. Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nemôže nikdy nahradiť stratu blízkej osoby. Jej úlohou je len blízky kompenzovať, resp. zmieriť veľmi negatívne zážitky. Jedná sa o primeranú, nie úplnú náhradu, keď zásah do rodinného a súkromného života žalobcov sa objektívne nedá vyčíslieť. Nemajetková ujma slúži na zmiernenie následkov citovej ujmy, ktorú žalobcovia utrpeli. Súd však považuje za potrebné uviesť, že výška tejto náhrady nemôže slúžiť ako nástroj pomsty voči osobe, ktorá túto bolesť žalobcom spôsobila. Súd zdôrazňuje, že zároveň nemôže slúžiť ani ako nástroj obohatenia sa, ani ako nástroj na ekonomickú likvidáciu škodcu.

35. V našom právnom systéme nie je vôbec upravená výška náhrady nemajetkovej ujmy. Je to vecou úvahy sudcu, ktorý prejednáva a rozhoduje tú, ktorú konkrétnu vec. Súd porovnával okolité krajiny, konkrétne v rámci Európskej únie. Súd porovnal Českú republiku, s ktorou Slovenská republika zdieľala v minulosti rovnaké právne normy, upravujúce náhradu nemajetkovej ujmy. V Českej republike boli zavedené, no neskôr boli zrušené, paušálne náhrady nemajetkovej ujmy, ktoré za smrť manžela a detí sa priznávalo 240.000 Kč. Súd pri svojom rozhodovaní ďalej vychádzal a porovnával aj úpravu v zák. č. 215/1996 Z.z. o odškodňovaní obetí násilných trestných činov, kde v § 5 ods. 1 tohto zákona je uvedené, že ak bola trestným činom spôsobená smrť blízkej osoby, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy.

36. Pri posudzovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné zohľadňovať princíp proporcionality a preto bral do úvahy aj iné právoplatné súdne rozhodnutia o priznaní nemajetkovej ujmy voči vodičovi a poisťovní. V konaní vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica, sp. zn. 6C/51/2014, bolo rozsudkom zo dňa 13.11.2014 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 17Co/243/2015 zo dňa 22.3.2016, priznané zadost'učinenie za stratu plnoletého brata suma vo výške 5.000,- €.

37. Súd z výpovedí zistil, že všetci súrodenci udržiavali s nebohým dobré vzťahy. Súd z tohto dôvodu tak považoval za dôvodné priznať žalobkyni 2/, ako sestre usmrtenej osoby, náhradu nemajetkovej ujmy 5.000,- €, ktorú považoval za adekvátnu s prihliadnutím na ich veľmi dobré vzťahy, čo potvrdzuje aj to, že sa po smrti brata sa vrátila z cudziny, aby sa mohla postarať o jeho štyri maloleté deti. Žalobcovi 3/ súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3.000,- € s prihliadnutím na to, že bol účastníkom dopravnej nehody, ktorá mala za následok bratovu smrť. Vo vzťahu k žalobcovi 1/ súd považoval za dôvodné priznať náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.000,- €, nakoľko sa nepreukázalo zhoršenie jeho zdravotného (psychického) stavu v súvislosti so smrťou jeho brata. Žalobcovi 4/ súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.000,- € vzhľadom na stupeň jeho mentálnej retardácie a s tým súvisiacej insuficiencie v citovej oblasti, ktorá má vplyv aj na prežívanie straty príbuzného. Inak súd vnímal nárok žalobcov 6/ až 9/, ktorí sú deťmi nebohého, a ktoré žili s ním v jednej domácnosti. Žalobcovi 9/ súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,- € a ostatným žalobcom 6/, 7/ a 8/ po 4.000,- € s prihliadnutím na ich vek v čase, keď stratili otca. Požadovanú výšku 20.000,- € pre každého zo súrodencov a každé dieťa považoval súd za neprimerane vysokú, nakoľko v konaní neboli preukázané žiadne mimoriadne zvýšené nepriaznivé následky smrti. Súd nevzal do úvahy tú skutočnosť, že nebohý sa dopustil trestného činu proti životu a zdraviu vo vzťahu k iným členom rodiny, ktorí nie sú žalobcami v tomto konaní, nakoľko aj keď tieto rozsudky v mnohom naznačujú o charakte správania nebohého voči žalobcom 6/ až 9/, nevytvára to však o vzťahu jeho detí k nemu, o tom ako ho vnímali oni, a aký mala jeho strata vplyv na ich životy.

38. Žalovanému 5/ súd nepriznal náhradu, nakoľko dlhodobo žije v Č. a vzhľadom k tomu, že sa v konaní bližšie nepreukázal charakter a intenzita jeho vzťahu k nebohému bratovi, nakoľko sa nedostavil ani jedno z konaných pojednávaní. Tým sa zbavil možnosti preukázania vzniknutej citovej ujmy, ktorá je nevyhnutá pri posudzovaní nároku. Nepostačuje iba preukázanie blízkeho príbuzného vzťahu, nakoľko ak by tomu tak bolo, súd by mohol rozhodovať len na základe predloženia rodných listov. Účelom výsluchu je zistiť či a v akej intenzite bol blízky vzťah medzi nebohým a príslušným pozostalým.

39. Pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy však boli zohľadnené aj okolnosti nehody, t.j. porušenie pravidiel cestnej premávky zo strany žalovaného 1/ rade, ale aj nepripútanie sa nebohého bezpečnostným pásom, čo vyplýva z výpovede svedka, X. O., dňa 18.10.2016 a žalovaného 1/ dňa 17.10.2019. To, že sa nebohý nepripútal vyplýva aj z toho, že ostatní spolujazdci mali ľahšie zranenia a snažili sa dostať nebohého, ktorý sedel vo vozidle vpravo vzadu, kde bola najmenej poškodená strecha automobilu. Nebohý teda sám porušil prevenčnú povinnosť upravenú v § 415 občianskeho zákonníka, a ak by bol pripútaný s najväčšou pravdepodobnosťou by nedošlo k takému tragickému následku, keďže ostatní spolujazdci, ktorí mali zapnutý pás, dopravnú nehodu prežili bez závažných zranení.

40. Pri stanovení výšky náhrady tejto nemajetkovej ujmy súd zároveň vychádzal z možností a majetkových pomerov škodcu, t.j. žalovaného v 1/, a teda prihliadal na výšku jeho príjmu a na to, že si nedávno založil rodinu.

41. Súd zároveň nezaviazal žalovaných 1/ a 2/ solidárne zaplatiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy. Vychádzal pritom z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 18/2016 zo dňa 22. júna 2016, kde súd konštatoval, že sa nejedná o prípad pasívnej solidarity a z tohto dôvodu vo výroku svojho rozhodnutia uviedol, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného.

42. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 255 ods. 2 CSP. Súd vychádzal z toho, že Civilný sporový poriadok nemá obdobné ustanovenia, ako bolo ustanovenie § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Zásadu úspechu vo veci je potrebné uplatniť aj na konania, ktorých výška závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Nemožno zaťažiť žalobcu procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu na základe úvahy súdu, či znaleckého posudku. Vhodným riešením sa javí rozhodnutie o tom, že jednotliví žalobcovia majú právo na plnú náhradu trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy, nie zo žalovanej. Priznanie plnej náhrady trov konania z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspechu vo veci, keďže ten sa skúma, čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku (Veľký komentár Števček a spol., Nakladateľství C. H. Beck). Keďže výška plnenia v časti náhrady škody na zdraví závisela od znaleckého dokazovania a samotná výška náhrady nemajetkovej ujmy od úvahy súdu, z tohto dôvodu súd mal za to, že je dôvodné žalobcom 1/ až 4/ a 6/ až 9/ priznať plnú náhradu trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Pokiaľ ide o konanie medzi žalobcom 5/ a žalovanými, súd pri takto nároku aplikoval ust. § 257 CSP, napriek tomu, že žalovaní boli voči nemu úspešní, a zohľadnil výnimočné okolnosti prípadu, keďže nárok bol týmto žalobcom uplatnený v dôsledku tragickej smrti jeho brata.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov, písomne, v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinná strana dobrovoľne nespĺní, čo jej ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnená strana môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.